

TERVOLAN KUNNAN SIVISTYSTOIMEN STRATEGIA 2014 - 2016

SISÄLLYSLUETTELO

1.	JOHDANTO	3
2.	STRATEGISET LÄHTÖKOHDAT	
	2.1. Kunnan toiminnan kehittämistavoitteet	3
	2.2. Sivistystoimen toiminta-ajatus, visio ja arvoperusta	4
3.	VARHAISKASVATUS	
	3.1. Nykytilan kuvaus	5
	3.2. Valtakunnalliset linjaukset	5
	3.3. Kehittämiskohteet	6
4.	AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA SEKÄ KOULUKERHOTOIMINTA	
	4.1. Nykytilan kuvaus	6
	4.2. Valtakunnalliset linjaukset	7
	4.3. Kehittämiskohteet	7
5.	PERUSKOULUTUS	
	5.1. Nykytilan kuvaus	7
	5.2. Valtakunnalliset linjaukset	9
	5.3. Kehittämiskohteet	9
6.	LUKIOKOULUTUS	
	6.1. Nykytilan kuvaus	10
	6.2. Valtakunnalliset linjaukset	10
	6.3. Kehittämiskohteet	11
7.	VAPAA SIVISTYSTYÖ	
	7.1. Nykytilan kuvaus	12
	7.2. Valtakunnalliset linjaukset	12
	7.3. Kehittämiskohteet	12
8.	KIRJASTO	
	8.1. Nykytilan kuvaus	12
	8.2. Valtakunnalliset linjaukset	13
	8.3. Kehittämiskohteet	13
9.	VAPAA-AIKA	
	9.1. Nykytilan kuvaus	14
	9.2. Valtakunnalliset linjaukset	14
	9.3. Kehittämiskohteet	15
10.	HENKILÖSTÖ	
	10.1. Nykytilan kuvaus	16
	10.2. Kehittämiskohteet	17

1. JOHDANTO

Tervolan koulutuslautakunnalla on ollut koulutoimen kehittämissuunnitelma vuosille 2008 – 2012. Sen tarkoituksena on ollut määritellä koulutuspalveluille tavoitteet ja suunnitelma niiden toteuttamiselle.

1.1.2013 aloittanut sivistyslautakunta on kirjannut talousarvio- ja taloussuunnitelman 2014 – 2016 tuloskorttiinsa strategiseksi tavoitteeksi laatia koko sivistystoimelle kehittämissuunnitelman vuosille 2014 – 2017. Suunnitelman tavoitteena on ohjata toiminnan kehittämistä, vuosittaista tuloskorttien laatimista sekä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden asettamista.

Työryhmätyöskentelyn kuluessa päädyttiin ehdotukseen, että työstettävästä asiakirjasta laaditaan Tervolan kunnan sivistystoimen strategia vuosille 2014 - 2016. Seuraavaa strategia-asiakirjaa ryhdytään valmistelemaan uuden hallitusohjelman ja ohjaavien asiakirjojen valmistuttua.

2. STRATEGISET LÄHTÖKOHDAT

2.1. Tervolan kunnan toiminnan kehittämistavoitteet

Tervolan kunnan vision mukaan ”Tervola on monipuolisia palveluja tarjoava noin 3500 asukkaan turvallinen ja viihtyisä Kemi-Tornio–alueen maaseutukunta. Myönteisten mahdollisuuksien Tervola tunnetaan virkeänä kulttuuripitäjänä, uuden maaseutupolitiikan ja monialaisen yritystoiminnan suunnannäyttäjänä.”

Tervolan kunnan toiminta-ajatuksena on hyvinvoinnin lisääminen tervolalaisen kulttuuriperinteen pohjalta maaseutuelämän myönteisiä mahdollisuuksia vahvistamalla.

Toimintastrategiana on

- luoda kunnalle iloisen ja virkeän kulttuuripitäjän imago
- luoda hyvät edellytykset kannattavalle yritystoiminnalle ja tukea perusteellisuutta ja maataloutta palvelevien yritysten syntymistä Tervolaan
- tukea yritystoiminnassa luovaa, pienimuotoista käsityötaitoon perustuvaa erilaista pitkälle erikoistunutta tuotantoa
- pyrkiä hyödyntämään ohikulkevaa matkailijavirtaa
- luoda virikkeellinen ja viihtyisä elinympäristö

Muut Tervolan kunnan **strategiset linjaukset** taloussuunnittelukaudelle 2014 – 2016, joiden mukaan Tervolan kunta pyrkii

- edistämään kuntalaisten hyvinvointia ennaltaehkäisevin toimenpitein
- luomaan aktiivisen yhteistyön kautta uusia työpaikkoja Tervolaan

- vastaamaan kasvavaan palvelutarpeeseen yhteistyössä alueen yrittäjien ja kolmannen sektorin kanssa
- tehostamaan kunnan omistamien kiinteistöjen käyttöä ja luopumaan kunnan perustoiminnoissa tarpeettomista kiinteistöistä
- edistämään asuinrakennustuotantoa
- vahvistamaan biokunta Tervola mainetta edistämällä kotimaisen energian käyttöä
- edistämään lähiruuan käyttöä

Tervolan kuntastrategian uudistaminen on meneillään.

2.2. Sivistystoimen toiminta-ajatus, visio ja arvoperusta

Sivistystoimen toiminta-ajatus

Sivistystoimi tarjoaa kuntalaisille myönteisiä mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen ja osallistumiseen ylläpitämällä ja kehittämällä koulutus-, kirjasto- ja vapaa-aikapalveluita.

Sivistystoimen visio

Sivistystoimi on alati uudistuva, kuntalaisten osaamisen, osallisuuden ja osallistumisen kehittäjä ja mahdollistaja.

Sivistystoimen toimintaa ohjaavat **keskeiset arvot**

Rohkeus

Menestyminen muuttuvassa ympäristössä edellyttää uutta ajattelua, uuden kokeilua ja rohkeutta luopua vanhoista toimintatavoista. Koemme tulevaisuuden positiivisena haasteena.

Osallisuus

Kokemus aidosta mahdollisuudesta vaikuttaa itseään, lähiyhteisöään ja yhteiskuntaa koskeviin asioihin on tärkeää kaikenikäisille ja vahvistaa hyvinvointia.

Yhteisöllisyys

Yhteisöllisyys koostuu vuorovaikutuksesta, yhdessä olemisesta ja tekemisestä, luottamuksesta ja yhteenkuuluvuudesta. Yhteisöllisyys mahdollistaa yhdessä oppimisen ja osaamisen jakamisen.

Turvallisuus

Edistämme arjen turvallisuutta kaikessa toiminnassamme. Hyvän vuorovaikutuksen ja yhteisten tavoitteiden avulla vahvistamme turvallisuuden tunnetta.

3. VARHAISKASVATUS

3.1. Nykytilan kuvaus

Päivähoito kuuluu Tervolassa sosiaali- ja terveyslautakunnan toimialaan. Sen siirtämisestä sivistystoimeen on keskusteltu jo useiden vuosien ajan ja viimeisin valtuustoaloite asiasta on tehty 28.2.2013. Aloitteen käsittely on kesken. Tervola on Meri-Lapin ainoa kunta, jossa siirtoa ei ole vielä toteutettu.

Esiopetus järjestetään Tervolassa koulutoimen alaisuudessa. Kyläkouluissa esiopetusta annetaan alkuopetuksen yhteydessä yhdysluokissa ja Lapinniemen koulussa esiopetusryhmässä. 2013 - 2014 esioppilaita on 28 ja seuraavan viiden vuoden aikana esioppilaiden määrä vaihtelee 20 - 38 välillä.

Lapsella on oikeus maksuttomaan esiopetukseen oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna. Esiopetukseen osallistuminen on lapselle vapaaehtoista ja siitä päättää lapsen huoltaja. Esiopetuksen laajuus on vähintään 700 tuntia eli keskimäärin neljä tuntia päivässä.

Tervolassa esiopetukseen osallistuvat pääsääntöisesti kaikki esiopetusiässä olevat lapset.

3.2. Valtakunnalliset linjaukset

Hallitusohjelman tavoitteena on, että laadukas ja saavutettavissa oleva varhaiskasvatus ja esiopetus taataan koko ikäluokalle.

Varhaiskasvatuksen ja päivähoitopalvelujen lainsäädännön valmistelu, hallinto ja ohjaus siirtyivät sosiaali- ja terveysministeriöstä opetus- ja kulttuuriministeriöön 1.1.2013 alkaen. Hallitusohjelman tavoitteena on säätää laki varhaiskasvatuksesta, sen pitäisi astua voimaan 1.1.2015.

Valmisteilla on myös esiopetuksen muuttaminen velvoittavaksi. Esityksen mukaan tätä koskeva laki tulee voimaan 1.1.2015.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet ovat uudistettavina ja kuntakohtaiset esiopetuksen opetussuunnitelmat tulee valmistella niin, että ne astuvat voimaan 1.8.2016.

3.3. Kehittämiskohteet

Kaikkien koulujen esikouluryhmissä ryhdytään noudattamaan yhtenäistä esikoulupäivien aikataulua 1.8.2014 alkaen.

Kyläkouluissa 0-2 -yhdyksluokissa esikoululaisia opettavat luokanopettajat, joilla on erikoistumisopinnot alkuopetukseen.

Esiopetuksen kuntakohtainen opetussuunnitelma valmistellaan otettavaksi käyttöön 1.8.2016. Sen valmistelussa tehdään mahdollisuuksien mukaan seutukunnallista yhteistyötä.

Päivähoidon siirtymistä sivistystoimeen ryhdytään valmistelemaan yhteistyössä päivähoidon henkilöstön kanssa heti kun päätös mahdollisesta siirrosta on tehty.

4. AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA SEKÄ KOULUKERHOTOIMINTA

4.1. Nykytilan kuvaus

Perusopetuslain mukaan kunta voi halutessaan järjestää koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa, joka on tarkoitettu 1. ja 2. vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien erityisen tuen oppilaille.

Tervolan sivistyslautakunnan iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelman mukaan toimintaa järjestetään niillä kouluilla, joihin kunakin toimintavuonna ilmoittautuu vähintään 6 lain piiriin kuuluvaa oppilasta. 2013 - 2014 toimintaa järjestetään Kirkonkylällä, Kaisajoella ja Louella ja toiminnassa on mukana yhteensä 33 oppilasta. Kaikki hakeneet saivat toimintapaikan. Lukuvuonna 2014 – 2015 toiminta näyttäisi käynnistyvän Kirkonkylällä ja Kaisajoella.

Kirkonkylällä ip -toiminta on pitkään hankittu MLL:n paikallisyhdistykseltä. Muilla kouluilla toiminta järjestetään omana toimintana koulunkäynnin ohjaajien toimesta. Iltapäivätoimintaa organisoii iltapäivätoiminnan koordinaattori.

Tervolan sivistystoimi on useana vuonna hakenut ja saanut valtionavustusta koulukerhojen järjestämiseen. 2013 – 2014 koulukerhotoimintaa on kaikilla kouluilla kahdeksassa eri kerhossa ja toimintaan osallistuu yhteensä 180 oppilasta. Koulukerhotoimintaa organisoii koulukerhokoordinaattori.

4.2. Valtakunnalliset linjaukset

Iltapäivätoiminnan valtakunnallisena tavoitteena on, että kaikki mukaan haluavat saavat ip-toimintapaikan.

Koulukerhotoiminta vakiinnutetaan jatkamalla valtion rahoitusta kerhotoimintaan.

4.3. Kehittämiskohteet

Kirkonkylän iltapäivätoimintaa ryhdytään 1.8.2014 alkaen järjestämään sivistustoimen omin voimin. Tällä järjestelyllä voidaan tarjota osa-aikaisille koulunkäynnin ohjaajille lisätyötä. Samoin toiminnan sisältöjä ja laatua on helpompi yhdenmukaistaa kaikissa iltapäivätoiminnan ryhmissä.

Kirkonkylän iltapäivätoiminnalle järjestetään isompi tila, jolloin myös erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden iltapäivätoiminta voidaan yhdistää tähän ryhmään. Näin saadaan myös henkilöstöressit mahdollisimman tehokkaaseen käyttöön.

Koulukerhotoiminta vakiinnutetaan jokaiselle koululle ja tavoitteena on, että kerhotoimintaa voidaan tarjota jatkossakin, vaikka valtionavustus toimintaan loppuisi.

5. PERUSKOULUTUS

5.1. Nykytilan kuvaus

Kouluverkko. Tervolan kunnan kouluverkko käsittää kolme kolmeopettajaista alakoulua, joissa on luokat 0-6 –luokat (Kaisajoki, Loue ja Mattinen) sekä yhden yhtenäiskoulun, jossa on luokat 0-9 sekä erityisopetuksen pienryhmä (Lapinniemi). Kouluverkko perustuu kunnanvaltuuston päätökseen 12.4.2012 § 20, jonka mukaan kunta pitää peruskouluja toiminnassa niin kauan kuin niissä on vähintään 28 oppilasta.

Toimivien koulujen koulurakennukset on kaikki kertaalleen peruskorjattu eikä niissä ole ilmennyt merkittäviä sisäilmaongelmia. Kyläkoulujen piha-alueet on kunnostettu lähiliikuntapaikoiksi ja myös Lapinniemen koulu saa lähiliikuntapaikan pihalleen kesän 2014 aikana.

Henkilöstö ja hallinto. Opetushenkilöstöä perusopetuksessa lukuvuonna 2013 - 2014 on 35 ja koulunkäynnin ohjaajia 11. Suurin osa perusopetuksen 7-9 –luokkien opetushenkilöstöstä opettaa myös lukiossa. Lapinniemen koulun rehtorin ja koulusihteerin työpanoksesta puolet ohjautuu lukio-opetuksen hallintoon. Pikkukouluilla on koulunjohtajat ja Lapinniemellä rehtorin lisäksi apulaisrehtori, joka vastaa alakoulun pedagogisesta johtamisesta. Jokaisella koululla on oma johtokunta.

Oppilasmäärä tulevina vuosina perusopetuksessa on seuraavanlainen:

Koulu	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Tervolan esioppilaat	29	33	32	33	20	38	
Kaisajoki	36	32	31	32	36	34	
Lapinniemi 0-6	116	122	115	119	112	121	
Loue	41	39	37	38	33	29	
Mattinen	33	35	34	32	28	29	
Luokat 0-6 yhteensä	226	228	217	221	209	213	
Lapinniemi 7-10	124	105	107	103	104	95	
Yhteensä	350	333	324	324	313	308	

Taulukko 1. Tervolan perusopetuksen oppilasennusteet 20.9.2014

Opetusryhmät perusopetuksessa ovat kohtuullisen kokoisia, ainoastaan yhdessä opetusryhmässä on yli 20 oppilasta. Yläkoulu muuttuu kaksisarjaiseksi alkaen 2014-2015, yhtä tulevaa ikäluokkaa lukuun ottamatta.

Erityisopetus. Koko perusopetuksen osa-aikaisesta erityisopetuksesta huolehtii kaksi laaja-alaista erityisopettajaa.

Oppilashuolto. Perusopetuksen oppilaista yli puolet (53 %) on oikeutettuja koulukuljetukseen. Kuljetuksissa hyödynnetään mahdollisimman tarkoin julkista reittiliikennettä Kemijokivarren suuntaisissa kuljetuksissa. Muilta osin koulukuljetukset on kilpailutettu ostoliikenteenä.

Oppilashuollon palveluita perusopetuksessa ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuolto. Lisäksi MTT:n erityissairaanhoitajan toimenkuvaan kuuluvat oppilashuollon tehtävät. 1.8.2014 voimaan astuvan oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaista oppilashuoltoa ollaan paraikaa rakentamassa.

Kouluruoan valmistaminen kuuluu Tervolassa teknisen toimen tukipalvelukeskuksen toimialaan. Louen ja Mattisen kouluissa kouluruoka valmistetaan omassa keittiössä, Kaisajoelle ja Lapinniemelle se kuljetetaan keskuskeittiöltä.

5.2. Valtakunnalliset linjaukset

Valtioneuvosto hyväksyi joulukuussa 2011 koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman vuosille 2011 - 2016. Kehittämissuunnitelma toimii hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelmana ja sisältää koulutuksen keskeiset laadulliset, määrälliset ja rakenteelliset linjat.

Kehittämissuunnitelmassa toimintaympäristöjen haasteisiin liittyvänä tavoitteena on taata lapsen oikeus turvalliseen ja laadukkaaseen opetukseen lähikoulussa.

Hallituksen tavoitteena on tuntijaon ja opetussuunnitelmien uudistaminen. Perusopetuksen uudesta tuntijaosta on tehty päätös 28.6.2012. Paikalliset opetussuunnitelmat on uudistettava annettavien perusteiden pohjalta siten, että ne voidaan ottaa käyttöön 1.8.2016.

Kehittämissuunnitelmassa on linjauksia koskien ryhmäkokojen pienentämistä, laatukriteerien laatimista, tehostetun ja erityisen tuen toimeenpanon tukemista, oppilaiden emotionaalisten ja sosiaalisten taitojen kehittämisen tukemista sekä sairaalaopetusta ja huostaan otettujen lasten opetuksen parantamista.

1.1.2014 voimaan tulleella perusopetuslain muutoksella tarkennetaan ja täsmennetään kurinpito-, ojentamis- ja käyttäytymissäännöksiä, vakinaistetaan oppilaskunnat perusopetuksessa sekä muutetaan sairaalaopetusta koskevia säännöksiä.

1.8.2014 astuu voimaan uusi oppilas- ja opiskelijahuoltolaki. Oppilas- ja opiskelijahuolto olisi järjestettävä eri viranomaisten välisenä yhteistyönä niin, että opiskeluhuollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Esitys koskee esiopetusta, perusopetusta, lukiokoulutusta ja ammatillista koulutusta. Opetushallitus on keväällä 2014 antanut uudet opetussuunnitelman perusteet oppilashuollon osalta.

5.3. Kehittämiskohteet

Laaditaan ja vahvistetaan koulumatkojen järjestämisperiaatteet Tervolan kunnassa, pyrkimyksenä koulupäivien turvallisuuden ja oppilaiden tasapuolisen kohtelun edistäminen.

Luovutaan koulujen johtokunnista valtuustokauden vaihtuessa.

Turvataan tervolaisten lasten tasa-arvoiset mahdollisuudet opiskeluun sähköisissä ja digitaalisissa oppimisympäristöissä varmistamalla kouluille nopeat valokuituyhteydet, hankkimalla riittävästi ict -laitteita ja huolehtimalla opettajien ict -opetuskäytön osaamisesta.

Perusopetuksen kuntakohtainen opetussuunnitelma valmistellaan otettavaksi käyttöön 1.8.2016. Sen valmistelussa tehdään tiivistä seutukunnallista yhteistyötä.

6. LUKIOKOULUTUS

6.1. Nykytilan kuvaus

Tervolan lukio on yksisarjainen päivälukio, jossa lukuvuonna 2013 – 2014 opiskelee 52 opiskelijaa. Tulevien vuosien opiskelijaennuste on seuraavanlainen:

	2014- 2015	2015- 2016	2016- 2017	2017- 2018	2018- 2019	2019- 2020	2020- 2021
Lukio	61	68	61	56	47	48	

Taulukko 2. Tervolan lukion opiskelijaennuste 20.9.2014

Ennuste on laskettu siten, että oletetaan 45 % ikäluokasta siirtyvän oman kunnan lukioon opiskelijoiksi. 2014 – 2015 osuus näyttää kasvavan jopa yli 50 %:iin.

Tervolan lukion rehtori ja koulusihteeri ovat yhteisiä Lapinniemen koulun kanssa. Lukion lehtoreita on kolme, joista kaksi opettaa tällä hetkellä myös Lapinniemen koulussa. Perusopetuksen opettajista kymmenen opettaa tällä hetkellä lukiossa. Lukiossa on oma johtokunta.

Tervolan lukion opiskelijat suoriutuvat lukio-opinnoistaan pääsääntöisesti kolmessa vuodessa.

6.2. Valtakunnalliset linjaukset

Hallitusohjelman tavoitteena on uudistaa lukiokoulutuksen valtakunnallisia tavoitteita ja tuntijako koskeva valtioneuvoston asetus sekä lukion opetussuunnitelman perusteet. Tavoitteena on, että lukion uusi tuntijako astuu voimaan 1.8.2016.

Hallituksen rakennepoliittiseen ohjelmaan sisältyy toisen asteen koulutuksen järjestäjätieverkon tiivistäminen. Lukiokoulutuksen järjestämisluvat tulevat hakuun niin, että uudet luvat olisivat voimassa viimeistään vuoden 2017 alusta.

Myös lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmä on uudistumassa, sitä koskevan lain tulisi astua voimaan 1.1.2015 ja uusia määräytymisperusteita sovellettaisiin 2017.

Oppivelvollisuusikä aiotaan nostaa 17 vuoteen ja se koskisi koko ikäluokkaa. Uudistuksen on tarkoitus astua voimaan 1.1.2015. Tämä tulee vaikuttamaan mm. siihen, että oppikirjat ja opiskelumateriaalit ovat lukion ensimmäisenä vuonna maksuttomia.

Ylioppilaskirjoitukset muuttuvat sähköisiksi vaiheittain vuosina 2016 – 2019. Ensimmäisinä oppiaineina saksa, maantieto ja filosofia kirjoitetaan sähköisessä muodossa syksyllä 2016. Asteittain oppiaineita lisätään ja keväällä 2019 kaikki oppiaineet ovat sähköisten ylioppilaskirjoitusten piirissä.

1.8.2014 voimaan astuvan oppilas- ja opiskelijahuoltolain tavoitteena on saada toisen asteen opiskelijoille vastaavat opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut kuin perusasteen oppilailla.

6.3. Kehittämiskohteet

Turvataan Tervolan lukion säilyminen itsenäisenä. Mikäli tulevat lakimuutokset eivät sitä mahdollista, toimitaan niin, että Tervolassa säilyy lukio-opetuksen toimipiste.

Huolehditaan siitä, että Tervolan lukiolla on valmius sähköisten yo-kirjoitusten järjestämiseen syksyllä 2016.

Tervolan lukion ja sen opetushenkilöstön verkkopedagogista osaamista tuetaan huolehtimalla siitä, että käytettävissä on riittävästi ajanmukaisia ict-laitteita ja saatavilla tarkoituksenmukaista koulutusta.

Luovutaan lukion johtokunnasta valtuustokauden vaihtuessa.

Lukio-opetuksen opetussuunnitelma valmistellaan otettavaksi käyttöön 1.8.2016.

7. VAPAA SIVISTYSTYÖ

7.1. Nykytilan kuvaus

Sivistystoimi hankkii kansalaisopistopalveluita 1.1.2014 alkaen Kivalo-opistolta. Kivalo-opiston ylläpitäjä on Kemin kaupunki. Tervola, Keminmaa ja Simo ovat sopimuskuntia. Opistoa koskevat päätökset tehdään Länsi-Pohjan musiikkitoimen yhteislautakunnan jaostossa, jossa sopimuskunnilla on 2 varsinaista ja 2 varajäsentä.

Tervolaan hankitaan vuosittain noin 5600 opetustuntia noin tuhannelle opiskelijalle. Vuoden 2014 määrärahavaraus opistopalveluiden ostoon on 140 000 € ja samansuuruinen varaus vuodelle 2015 on alustavasti ilmoitettu ylläpitäjälle.

7.2. Valtakunnalliset linjaukset

Opetus- ja kulttuuriministeriön kehittämissuunnitelmassa (koulutus ja tutkimus 2011 - 2016) todetaan, että vapaan sivistystyön oppilaitosverkon rakenteellista kehittämistä on tarpeen jatkaa. Tavoitteena on nykyistä tiiviimpi, palvelutarjonnaltaan monipuolinen ja alueellisesti kattava sekä laadukas kansalaisten sivistystarpeisiin vastaava oppilaitosverkko.

7.3. Kehittämiskohteet

Vaikutetaan aktiivisesti siihen, että tarjolla on monipuolista ja ajankohtaista kurssitarjontaa kaikenikäisille kuntalaisille. Huolehditaan siitä, että opetusta tarjotaan myös sivukylille.

Lisätään sivistyslautakunnan, opiston rehtorin ja opiston hallinnossa olevien tervolaisten päättäjien vuoropuhelua edistämään tervolalaista näkökulmaa opiston toiminnassa.

8. KIRJASTO

8.1. Nykytilan kuvaus

Tervolan kunnankirjasto palvelee Kirkonkylällä pääkirjastossa ja Louen lähikirjastossa. Kirjasto tarjoaa nykyaikaisia kirjasto- ja tietopalveluja. Kirjastolla on monipuolisten kokoelmiensa ja asiantuntevien palvelujensa lisäksi toimivat tietoverkkoyhteydet ja hyvät aukioloajat. Kirjastossa työskentelee osa-aikainen

kirjastotoimenjohtaja, 3 kirjastovirkailijaa (joista 1 osa-aikainen) ja osa-aikainen järjestelyapulainen.

Kirjaston kokoelmat löytyvät KARPALO –aineistotietokannasta, joka on kuuden kirjaston (Tervola, Pudasjärvi, Ranua, Simo, Taivalkoski ja Utajärvi) yhteinen. Lainattavan kokoelman lisäksi kirjastossa on kotiseutukokoelma, käsikirjasto-lehtilukusali ja Paasilinnakokoelma.

Kunnanhallitus on 17.3.2014 päättänyt, että Tervola osallistuu Lapin yhteisen kirjastojärjestelmän hankintaan ja samalla liittyy Lapin kirjastokimppaan 2015 - 2016.

8.2. Valtakunnalliset linjaukset

Opetusministeriön kirjastopolitiikka 2015 ohjelmassa todetaan, että kirjasto on peruspalvelu ja sen perustehtävä on nyt ajankohtaisempi kuin koskaan. Verkkopalvelujen yleistyminen on vienyt kirjastot ensimmäistä kertaa tiukkaan kilpailutilanteeseen muiden toimijoiden kanssa. Tässä tilanteessa korostuukin se, että tasokkaalle, laajapohjaiselle osaamiselle on kysyntää, kun asiakkaalle etsitään merkityksellistä verkkotietoa. Kansalaisten opastaminen tiedonhallintataitoihin nousee lähivuosina kirjastojen ydintehtäväksi.

Lähivuosina Suomessa on jäämässä eläkkeelle suuri joukko kirjastonhoitajia ja haasteena onkin alan korkeakoulutetun henkilöstön riittävyyden varmistaminen.

8.3. Kehittämiskohteet

Tehtyjen päätösten mukaisesti valmistaudutaan liittymään Lapin kirjastokimppaan ja uuden kirjastojärjestelmän hankkimiseen.

Kirjastokokoelma arvioidaan ja seulotaan kriittisesti, tavoitteena on saada tiloihin enemmän väljyyttä ja viihtyisyyttä.

Lisätään kirjastoon toiminnallisuutta: erilaisia tapahtumia, näyttelyitä ja vierailijoita – tavoitteena on tehdä kirjastosta kuntalaisten yhteinen olohuone.

Valmistauduttaessa lähivuosina tapahtuvaan henkilöstön eläköitymiseen selvitetään mahdollisuudet jatkaa omana itsenäisenä kirjastona ja vaihtoehtoisesti yhteistyö lähikuntien kanssa kirjaston johtamisen osalta tai mahdollisen seutukirjaston muodostaminen.

9. VAPAA-AIKA

9.1. Nykytilan kuvaus

Vapaa-aikatoimeen Tervolassa sisältyvät liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelut. Niitä ovat tuottamassa vapaa-aikaohjaaja ja liikuntapaikkojen hoitaja sekä hankerahoituksella etsivä nuorisotyöntekijä. Sivistysjohtajalle kuuluvat vapaa-aikatoimen hallintotehtävät.

Vapaa-aikatoimi ylläpitää 18 ulkoliikuntapaikkaa, 8 tulistelupaikkaa ja lukuisia ulkoilureittejä. Kunnassa on lisäksi 1 kuntosali ja 5 liikuntasalia.

Liikuntapaikkojen rakentamiseen ja peruskorjaukseen on viime vuosina panostettu suunnitelmallisesti. Lähiliikuntapaikkaverkosto tulee valmistumaan 2014, kun myös Lapinniemen koulun lähiliikuntapaikkahanke toteutuu.

Vapaa-aikaohjaajan toimen vakinaistamisen myötä on päästy käynnistämään tapahtumatarjonnan kehittämistä niin liikunta-, nuoriso- kuin kulttuurityössäkin. Kunnan ainoa nuorisotila muuttaa syksyllä 2014 uusiin kuntosalilta vapautuviin tiloihin.

Etsivää nuorisotyötä Tervolassa on tehty hankerahoituksen turvin syksystä 2012 alkaen kehittäen työmuotoja ja rakentaen verkostoja. Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston toiminta on päässyt käyntiin ja etsii vielä muotojaan.

Tervolassa on jo pitkään toiminut aktiivisesti nuorisovaltuusto, jonka tukihenkilönä toimii vapaa-aikaohjaaja.

Sivistyslautakunta tukee tervolalaisten toimijoiden ja yhdistysten toimintaa avustuksilla lisäten myös tätä kautta tapahtumatarjontaa ja kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia.

9.2. Valtakunnalliset linjaukset

Hallitusohjelmassa todetaan, että **kulttuurilla** on keskeinen asema yhteiskuntaa rakennettaessa. Hallitus kehittää kulttuuripolitiikkaa, jossa kulttuuri on kaikkien kansalaisten tavoitettavissa. Kaikkien lasten oikeutta taiteeseen ja kulttuuriin tuetaan vahvistamalla lastenkulttuurin asemaa ja toimintaedellytyksiä.

Liikunnan lisäämiseksi on laadittu valtakunnalliset yhteiset linjaukset terveyttä ja hyvinvointia edistävään liikuntaan 2020. Linjausten visio on, että suomalaiset liikkuvat enemmän ja istuvat vähemmän koko elämänsä aikana.

Liikuntalain uudistaminen on meneillään ja esityksen mukaan lain pitäisi astua voimaan 1.1.2015. Lain mukaan kunnan tehtävänä olisi luoda edellytyksiä

paikallistasolla järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalais- ja seuratoimintaa, rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja sekä kehittämällä kuntien välistä ja alueellista yhteistyötä. Kunnan tulisi kuulla asukkaita liikuntaa koskevista keskeisistä päätöksistä sekä arvioida kunnan asukkaiden liikunta-aktiivisuutta. Muutoksella vahvistettaisiin liikunnan peruspalveluluonnetta.

Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman 2012 - 2015 pohjalta laaditussa Lapin nuorisopolitiikan kehittämisohjelmassa 2015 visiona on ”turvallisesti tulevaisuuteen tähtäävä nuori, jonka tukena on ennakoiva, nopeasti reagoiva ja yksilölliset tarpeet huomioonottava laaja-alainen palvelujärjestelmä”. Tähän pyritään seuraavilla linjauksilla: 1. yhteisöllisyys voimavarana, 2. sujuva koulutus- ja työllistymispolku ja 3. itsenäinen arki. Keskeinen koordinaatiovastuu paikallisessa toteuttamisessa ja nuorisotakuun edistämässä on nuorten ohjaus- ja palveluverkostolla, joka on lakisääteinen.

Hallitusohjelmaan sisältyy nuorten yhteiskuntatakuun toteuttaminen siten, että jokaiselle alle 25-vuotiaalle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle voidaan tarjota työ-, harjoittelu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta. Nuorisotakuu tuli täysimääräisesti voimaan vuoden 2013 alusta.

Nuorisolain uudistaminen on käynnistynyt ja tavoitteena on, että se astuisi voimaan 1.1.2016.

9.3. Kehittämiskohteet

Liikkumisolosuhteiden kehittämistä jatketaan tuottamalla ja esittämällä liikuntapaikkahankkeita rakentamisohjelmaan ja hakemalla aktiivisesti niihin hankerahoituksia.

Kuntalaisten liikunta-aktiivisuuden edistämiseksi laaditaan tavoiteohjelma ja seurantamittarit raportointia varten.

Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston toimintaa kehitetään suunnitelmallisesti vastaamaan nuorten palvelutarpeisiin.

10. HENKILÖSTÖ

10.1. Nykytilan kuvaus

Vuoden 2013 lopussa sivistystoimessa työskenteli 61 henkilöä pois luettuna työllistämisvaroin työllistetyt.

Virka- tai toiminimike	2013	Huomautuksia
SIVISTYSTOIMEN JOHTO		
Sivistysjohtaja	0,5	
Hallintosihteeri	1	
PERUSKOULUTUS		
Rehtori	0,5	
Koulusihteeri	0,5	
Esiopettaja	1	
Luokanopettaja	15	
Lehtori	10	
Päätoiminen tuntiopettaja	5	
Sivutoiminen tuntiopettaja	1	
Erytisopettaja	2	
Erytisluokanopettaja	1	
Koulunkäynninohjaaja	11	
TOISEN ASTEEN KOULUTUS		
Lukio		
Rehtori	0,5	
Koulusihteeri	0,5	
Lehtori	3	
KIRJASTO		
Kirjastotoimenjohtaja	0,5	
Kirjastovirkailija	2,5	
Järjestelyapulainen	0,6	
VAPAA-AIKA		
Vapaa-aikasihteeri	0,5	
Vapaa-aikaohjaaja	1	
Liikuntapaikkojen hoitaja	1	
Etsivä nuorisotyöntekijä	1	hankerahoitus

Taulukko 3. Sivistystoimen henkilöstö vuoden 2013 lopussa

Erityisesti hallinto on sivistystoimessa rakennettu tosi ohueksi: sivistysjohtajan tehtävä koostuu puoleksi koulutoimen tehtävistä ja toinen puolikas on vapaa-aikatoimen hallintotehtäviä ja lisäksi osastopäällikkyyttä. Hallintosihteerin

työpanoksesta puolet myydään Kivalo-opistolle. Lisäksi Lapinniemen koululla ja Tervolan lukiolla on yhteinen rehtori ja koulusihteeri.

Kirjastotoimenjohtaja tekee osa-aikatyötä ja toiselle puolikkaalle on palkattu puolikas kirjastovirkailija.

Koulunkäynninohjaajat ovat osa-aikaisia, mikä johtuu työn luonteesta. Vakinaisia ohjaajia on kahdeksan ja määräaikaisten tarve vaihtelee vuosittain oppilastilanteiden mukaan.

Seuraavan kuuden vuoden aikana sivistystoimessa tulee eläkeikään 7 henkilöä, joista kolme on kirjaston ja neljä opetustoimen henkilöstöä.

Perusopetuksessa oppilasmäärän väheneminen vaikuttaa opettajien opetustuntimääriin ja sitä kautta lopulta tarvittavien virkojen määriin. Näitä muutoksia on syytä kyetä ennakoimaan.

Tulevina vuosina henkilöstön suunnitelmallisella rekrytoinnilla ja täydennyskoulutuksella luodaan edellytykset kunnan sivistyspalveluiden laadukkaalle tuottamiselle. Eläkkeelle jäävien tilalle on onnistuttava rekrytoimaan osaavaa ja kelpoista henkilöstöä. Henkilöstön jaksamisella ja työhyvinvoinnilla on myös suuri merkitys palveluiden laadulle. Tähän osaltaan voidaan vaikuttaa johtamisosaamisella, johon myös tulee jatkossa entistä enemmän panostaa.

10.2. Kehittämiskohteet

Tehdään selvitys perusopetuksen tulevasta opettajaresurssitarpeesta vähenevässä oppilasmäärätilanteessa.

Laaditaan koko sivistystoimea koskeva osaamiskartoitus ja koulutussuunnitelma.

Varmistetaan toimistopalveluiden riittävyys tilanteessa, jossa päivähoito mahdollisesti siirtyy sivistystoimen hoidettavaksi.